

Málstevna

Aðalfundur felagsins varð hildin í Vágs skúla 22. januar. Triggir nevndarlimir, Eivind Weihe, Jógvan á Lakjuni og Arni Dahl, stóðu fyri vali; teir vórðu allir afturvaldir. Nevndin hevur skipað seg soleiðis: Formaður: Arni Dahl. — Næstformaður: Anna Thomsen. — Kassameistari: Jógvan á Lakjuni. — Skrivari: Eivind Weihe. — Fimti nevndarlimurin er Steinbjørn B. Jacobsen.

Til tiltakslimir vórðu vald: Ingrid Sondum og Jóhannes Enni og til grannskoðara Óla Jákup Jacobsen.

Síðan aðalfundin í januar 1982 hevur felagið skipað fyri tveimum vikuskiftisskeiðum undir heitinum Byrjunarundirvísing, annað varð hildið í Gøtu skúla, hitt í Vágs skúla, tilsamans 63 lærarar og læraravikarar tóku lut.

A vári 1982 helt felagið seinnapartsfund í Runavíkar skúla um skrivligt føroyskt í framhaldseild, og síðst í august skipaðu vit saman við Skúlabókasavnsfelagnum fyri vikuskiftisskeiði undir heitinum »Børn og bókur«. Leiðari var Marianna Söderback úr Sveriki — luttakartalið lá um 25.

27. mars 1982 var fundur hildin við umboðum fyri barnagarðar úr Havn og úr Klaksvík. Barnagarðsumboðini fegnaðust um tiltakið, og tey

ásannaðu tann stóra tørv, ið er á føroyskum tilfari til nýtslu í barnagarðunum. Tveir arbeiðsbólkar vórðu settir á hesum fundi — teir arbeiða nú við ymsum útgávuætlanum. Semja er eisini millum nevnd MLF's og barnagarðsumboðini um, at skilagott hevði verið at skipa fyri málsskeiði fyri barnagarðsstarvsfólki og at havt málsligar spurningar til viðgerðar í foreldrasamkomum í barnagarðunum.

Stutt fyri jól kom fyrsta skúlabókin, sum er sprottin beinleiðis úr tiltøkum, Móðurmáls-lærarafelagið hevur tikið stig til. Tað er bókin »Skriving 1«; onnur og triðja bók eru greiddar til prentingar og umframt koma onnur úrslit frá arbeiðsbólkunum okkara út á prenti í 1983.

Eisini í farna ári hevur felagið tikið lut í Norðurlandasamstarvi gjøgnum Nordspråk. Eitt úrslit av hesum samstarvi er, at MLF í juli í ár skipar fyri stevnu, ið hildin verður fyri norðurlenskar móðurmálslærarar. Stevnan verður hildin í Havn undir heitinum »Føroyar — mál og mentan« — um 100 gestir koma úr grannalöndunum og umframt fáa limir MLF's høvi at luttaka.

v. MLF
Arni Dahl

Føroyar næstu 10 árin

Føroya Idnaðarfelag hevði aðalfund seinasta friggjakvöld. Nevndin varð afturvald. Í henni sita: Guttormur Djurhuus, formaður, Bjarni Joensen, næstformaður, Schønning Eysturoy, Ólle í Lágabø og Einar Waag. Tiltakslimir eru Kjartan Nielsen og Oddval Sømarr.

Nakað av kjaki var á fundinum. Eitt nú í samband við at nýtt ferðamannaskip verður sett inn í millumlandsiglingina. Her meintu fólk, at tað hevur tyding at føroyskur idnaður ger vart við seg umborð — við m.a. at selja dygdarvørur framleidar í Føroyum.

Í hesum sambandi varð m.a. skotið upp at seta ein PR-bólk undir Idnaðarfelagnum, sum kann taka sær av tí arbeiði, ið skal til fyri at gera vart við føroyskan idna.

Eisini nevndi idnaðarraðgevin, Tormóður Dahl, at ætlanin er at skipa fyri einum skeiði, har menningin av føroyska samfelagnum næstu 10 árin verður tikin til umrøðu. — Okkum tørvar ein málsetning. Hvussu ynskja vit at hetta samfelagið skal siggja út komandi árin, segði idnaðarraðgevin m.a. um henda spurningin.

Lesið eisini frágreiðing frá formanninum í Idnaðarfelagnum á s. 10 og 11

Tora ikki at dansa — smakka sær tí á

Ein av orsøkunum til, at ung (ungir) smakka sær á, er smædni. Í rúsdrekkakanningini, sum UTF hevur skipað fyri, hava summir sagt, teir tordu ikki at fara at dansa. Men fyri at vísa vinmonnunum, at teir vóru »raskir« so drukku teir sær eina kenning. Dansiundirvísing verður tí nevnd sum ein tåttur í fráhaldsarbeiðnum

Bert ein triðingur av teimum, sum høvdu fingið spurnarbløð í rúsdrekkakanningini hjá UTF, svaraðu spurningunum og sendu svar inn. Og umleið helvtin av teimum eru fráhaldsfólk.

Ti er ikki lógið, at Ung Templarasamband Føroya sigur, at undirtøkan hevur verið eitt vónbrot, og at kanningin má takast við rættiliga stórum fyrivarni.

Um 200 spurnarbløð vórðu send út fyri jól. Kanningin var bytt upp í tveir partar: ein fyri tey undir 25 ár og ein fyri tey, sum eru yvir.

Í tí unga bólkinum vóru 52,9 pst. av kvinnum fráhaldskvinnur, meðan 44,7 pst. av monnunum vóru fráhaldsmenn. Samanlagt ságu 44,7 pst. seg vera fráhaldsfólk í tí yngra bólkinum.

Restin kundi so svara tí næsta spurninginum um, hvat tey drekka. 13,2 pst. siga seg drekka vin, 18,4 pst. øl og 21 pst. spiritus.

Í tí eldra bólkinum vóru 84,2 pst. fráhaldskvinnur, meðan bert 7,1 pst. av mannfolkunum vóru fráhaldandi. Samanlagt vóru 42,4 pst. av teimum, sum sendu spurnarblaðið inn fráhaldsfólk í tí eldra bólkinum.

Av teimum eldru siga 3 pst. seg drekka øl, 15,2 pst. vin og 75,8 pst. spiritus, meðan try prosent siga seg drekka mest spiritus og øl saman.

Á veitslum og á stevnum

Tey flestu í rúsdrekkakanningini hava smakkað sær fyrstu ferð á á veitslum ella á stevnum.

Og summi — rættari sagt summir — fara at drekka, ti teir annars ikki tordu eftir konufólki. Fyri vinmonnunum skuldu teir vísa seg, at teir vóru raskir og tordu.

Onkur er byrjaður á eina uttanlandsferð við itróttarfelagi, meðan uppáftur onkur annar fekk hug, tá mamman eini jól gjørdi glogg.

Foreldrini eiga at greiða frá

Luttakararnir í kanningini vórðu eisini bidnir um at svara, hvat teimum dáma fráhaldsarbeiðið, og hvørj-

Dansigólvið er tomt. Men tað var nú ikki tí, at eingin ikki tordi upp á gólvið. Hetta varuttan fyri dansið. Men dansiundirvísing verður kanska eitt líð í fráhaldsarbeiðnum? Onkur hevur í hvussu so er skotið tað upp í »rúsdrekkakanningina«, UTF hevur skipað fyri. Men undirtøkan var eitt vónbrot hjá UTF. Få svaraðu spurnarbløðunum og stóru partur, sum svaraði, var fráhaldsfólk

ar broytingar tey kundu ynskt sær.

Í tíðindaskrivinum sigur UTF, at fleiri fara fram, at foreldrini eiga at fremja fráhaldsarbeiðið og greiða børnunum frá, hvussu rúsdrekkja virkar og um vandarnar við tí.

Fleiri skriva, at ov lítið verður gjørt við at upplýsa um alkohol í skúlanum. Hóast, sum onkur hevur viðmerkt, at lærararnir ikki altíð eru tey bestu fyridømin.

Annars siga fólk, at fráhaldsarbeiðið er ov lítið útbreitt og at upplýsingararbeiðið eigur at verða gjørt við fleiri intensivum kampanjum.

Rúsdrekkalógin fær okkurt toyggið og sagt verður, at ólið er ov lætt at fáa fatur í og nógur ung eru farin at drekka meira øl.

Viðmerking

Eg fari at loyva mær at koma við eina persónligari viðmerking til kanningina og serliga høvuðsspurningin, spurning 2: Hvát drekka tygum, øl, vin, spiritus? Og til úrvalið av luttakarum.

Tey flestu, sum í heila tikið smakka sær á, drekka alt, hóast onkrum dámar betri at fáa sær ein baiaara, meðan onkur annar heldur vil hava ein sjuss, meðan uppáftur onnur hugna sær við einum vinglasi.

Ti hevði kanningin verið meira áhugaverd, um dentur varð lagdur á at finna fram til nakrar

drykkjuvanar ella -siðir — í hvørjum sambandi tey drekka tað ymiska.

Kanningin sigur einki um, at fólk kanska drekka fleiri baiaara nú enn fyrr, men at tey nú drekka pilsnarar, meðan tey áður kanska drukku sterkari øl og kanska ikki so ofta.

Brennivín verður drukkið ymiskt. Onkrum dámar væl at fáa ein øl og ein snaps saman, ti tað smakkar væl aftur við einum góðum náttúrða. Onkur annar drekkur øl og sjussar saman fyri at tað skal virka betur. Men hetta sigur kanningin einki um.

Vin hevur vanliga verið drukkið aftur við góðum mati, ofta tá okkurt serligt er, men tað er blivið alt vanligari, at ungfolk drekka seg skit av vini.

Men kanningin sigur einki um hesar variationirnar.

Og tí sigur kanningin lítið, fyri ikki at siga púrt einki. Hvát sigur tað at seta upp nøkur prosenttal, og so siga, at so og so nógur drekka vin, øl o.s.fr.?

Istaðin áttu luttakararnir at fingið møguleikar at seta svar við nakrar ymiskar møguleikar og variantar.

Tá kundi man kanska fingið eina mynd av rúsdrekkanytsluni.

Um úrvalið av luttakarum má sigast, at tað er ógvuliga óheppið, tá ein stóru partur er fráhaldsfólk. Nú — veit eg ikki, hvussu luttakararnir eru útvaldir, men líkt er ikki

til, at fyrireikararnir hava roynt at fáa ein skara umboðandi og samsvarandi við føroyska fólk íd sosialt. Og tað er helst ikki møguligt, tá kanningin mest er at kalla fritíðaritriv. Men kortini kundi úrvalið verið betur skipað, hóast at útvellingin varð gjørd eftir einum ella øðrum tilvildarligum prinsippi.

Eg havi loyvt mær at koma við hesi viðmerkingini, tá kanningin varð sligin rættuliga stórt upp í útvarpinum, og tí hevði roknað við øðrum.

jo-mo

